

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

*м. Київ
КНУБА*

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

нових сертифікованих центрів та популяризацію методу серед батьків, може сприяти подальшому поширенню системи Монтесорі в Україні.

Список використаних джерел

1. Міністерство освіти і науки України. *Інноваційні педагогічні підходи в освіті*. URL: <http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/37/9.pdf>
2. Lillard, A. S. *Montessori: The Science Behind the Genius*. Oxford University Press. 2017.
3. Офіційний сайт «Montessori Center». URL: <https://www.montessori.ua>
4. Лабораторія Монтесорі Львів. URL: https://www.facebook.com/LvivMontessoriSchool/?locale=uk_UA
5. Lillard, A. S. (2017). *Montessori: The Science Behind the Genius*. Oxford University Press (34)(112)(156-160)(198)
6. Standing, E. M. (1998). *Maria Montessori: Her Life and Work*. Plume.
7. Lillard, P. P. (1972). *Montessori: A Modern Approach*. Schocken(15)(101-105)(130)
8. Красильник Ю.С., Корчова Г.Л., Руденко М.В. Методика проведення навчальних занять в умовах дистанційного навчання. Київ: КНУБА, 2021. 156 с.
9. Корчова Г. Л. Кліпове мислення як науково-методична проблема у професійній освіті // *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. Вип. 1/2022 (132). Кременчук: КрНУ, 2022. С. 49-53.
10. Корчова Г.Л., Корчовий М.М. Профілактика статевих девіацій у молодіжному середовищі: навч. посібник. К.: “Хай-Тек-Прес”, 2007. 140 с.
11. Лапаєнко С. В. Монтесорі-педагогіка як сучасна освітня методика розвитку особистості // Наукова конференція професорсько-викладацького складу, аспірантів, студентів та співробітників відокремлених структурних підрозділів університету. – Київ: Національний транспортний університет, 2025. – Вип. 81. – С. 69. – Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1yt30LyR_z-BQLiFYIMw8RDMgRfKRpZvW/view.

УДК 159.923.2:373.3

Шкрабак Юлія Володимирівна,

здобувач вищої освіти академічної групи ПСБЗ-22

Державного податкового університету;

науковий керівник: Калениченко Руслан Арсенович,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної освіти

Київського національного університету будівництва і архітектури;

доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Державного податкового університету

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УЯВИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасних умовах розвитку освіти зростає увага до вивчення пізнавальних процесів дітей, зокрема уяви, як важливої складової психічного розвитку особистості. Молодший шкільний вік є сенситивним періодом для розвитку уяви, оскільки саме на цьому етапі відбувається перехід від ігрової

діяльності до систематичного навчання. Уява відіграє важливу роль у засвоєнні навчального матеріалу, розвитку творчого мислення та формуванні емоційно-ціннісного ставлення дитини до навколишнього світу [1].

У психологічній науці уява розглядається як пізнавальний процес, що полягає у створенні нових образів на основі попереднього досвіду шляхом його перетворення, комбінування та узагальнення. Вона тісно пов'язана з мисленням, пам'яттю та мовленням і забезпечує здатність дитини виходити за межі безпосереднього сприйняття. Розвинена уява сприяє не лише творчій активності, а й ефективному навчанню та адаптації до нових умов [2].

Молодший шкільний вік характеризується якісними змінами в структурі уяви. Якщо в дошкільному віці уява має переважно репродуктивний та ігровий характер, то з початком навчання вона поступово набуває більш усвідомлених і керованих форм. Діти вчаться свідомо викликати уявні образи, використовувати їх для розв'язання навчальних завдань і планування власної діяльності [3].

Однією з важливих особливостей розвитку уяви в молодшому шкільному віці є її тісний зв'язок із навчальною діяльністю. Засвоєння навчального матеріалу з таких предметів, як читання, образотворче мистецтво, природознавство та математика, потребує активного залучення уяви. Через уявні образи діти краще розуміють абстрактні поняття, встановлюють причинно-наслідкові зв'язки та формують цілісне уявлення про явища навколишнього світу [4].

У цьому віці інтенсивно розвивається відтворювальна уява, яка проявляється у здатності дитини створювати образи за словесним описом, схемою або зразком. Разом із тим поступово формується творча уява, що дозволяє дитині самостійно конструювати нові образи, фантазувати та пропонувати оригінальні рішення. Рівень розвитку творчої уяви значною мірою залежить від умов виховання та навчання [5].

Важливим чинником розвитку уяви є мовлення. Розширення словникового запасу, формування зв'язного мовлення та вміння працювати з текстом сприяють більш повному й точному відтворенню уявних образів. Через слухання й обговорення казок, оповідань, а також створення власних історій діти вчаться виражати свої фантазії та переживання у вербальній формі [6].

Суттєву роль у розвитку уяви відіграє емоційна сфера дитини. Емоційно насичені враження, позитивний психологічний клімат та підтримка з боку дорослих стимулюють творчу активність і фантазію. Натомість надмірна регламентація навчального процесу або орієнтація виключно на репродуктивні завдання можуть гальмувати розвиток уяви в молодшому шкільному віці [7].

Особливого значення набуває роль учителя у формуванні уяви молодших школярів. Використання ігрових методів навчання, творчих завдань, проблемних ситуацій і наочних засобів сприяє активізації уяви та підвищенню

пізнавального інтересу. Створення умов для самостійної творчої діяльності дозволяє дітям проявляти ініціативу та індивідуальність [8].

Не менш важливим є вплив сімейного середовища на розвиток уяви дитини. Спільне читання, обговорення подій, залучення до творчих занять і підтримка дитячих фантазій позитивно позначаються на формуванні уявних образів. Сприятливе сімейне середовище виступає важливим ресурсом розвитку пізнавальних процесів у молодшому шкільному віці [9].

Крім того, розвиток уяви тісно пов'язаний із формуванням навчальної мотивації. Діти з розвинутою уявою виявляють більший інтерес до пізнання, легше залучаються до навчальної діяльності та демонструють вищий рівень креативності. Це створює передумови для успішного навчання та гармонійного особистісного розвитку [10].

Отже, уява є важливим пізнавальним процесом, розвиток якого в молодшому шкільному віці має вирішальне значення для навчальної діяльності та творчого становлення дитини. Цілеспрямоване педагогічне та психологічне стимулювання уяви, створення сприятливого освітнього й сімейного середовища сприяють формуванню активної, допитливої та творчої особистості. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку ефективних методик розвитку уяви у дітей молодшого шкільного віку в умовах сучасної освіти.

Список використаних джерел

1. Особливості комунікації педагогів із дітьми на теми пов'язані з війною /Р Калениченко, І Петухова, Ю Сілаєв – Вісник Національного університету оборони України, 2025 URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/320763>

2. Р.А. Калениченко, Д.О. Пашковський. Європейські практики викладання інженерно-технічних дисциплін та можливості їх застосування в Україні / Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2025. – С. 182-184. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/af9fa9d6-e961-43b6-a065-013722bbcec8/content>

3. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasylnyk Yu.S. Psychological problems of conflict-free communication during the educational process in educational institutions. // Наукові перспективи. – 2025. – № 10(64). – С. 1252-1262.

4. Volonterstvo v sotsialny roboti [Volunteering in social work] RA Kalenychenko - Kyiv: KyMU.[in Ukrainian], 2008. URL:https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0,5&cluster=11370328157729303266

5. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasylnyk Yu.S. Integration of contemporary trends in pedagogical education into the system of socio-psychological support for the professional growth of students / Перспективи та інновації науки. – 2025. – № 11(57). – С. 1608-1620. Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/32061/32010>.

6. Ю. С. Красильник, І. М. Мороз, Р. А. Калениченко. Психологічні умови формування творчої особистості здобувача вищої освіти / Наукові перспективи. Серія «Психологія» - Київ: Наукові перспективи, 2025. – Вип. № 11(65). – С. 2377 - 2391 Режим доступу: <https://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/422/525>

7. РА Калениченко. Вдосконалення технологій соціально-психологічного супроводу навчально-виховного процесу у ВНЗ/Соціалізація студентської молоді в процесі професійної підготовки: Зб. наук. праць/[Ківенко НВ, Богдановський ІВ, Пилипенко ОІ, Стасюк ВВ, Тарапатова НМ, Калениченко РА, Петухова Ю та інші]; за заг. ред. НВ Ківенко, РА Калениченко - Ірпінь: НУ ДПС, <http://surl.li/ptjiog>

8. Калениченко Р.А., Льовкіна О.Г., Мустафаєв Г.Ю. Врахування сучасних тенденцій педагогічної освіти в соціально-психологічному супроводі професійного становлення майбутніх фахівців // Вісник НУОУ. Збірник наук. праць. – К.: НУОУ, 2019. – Вип. 1 (51). – С. 36–43. <http://surl.li/tgkndj>

УДК 658.5:69

Шлапак Олександр Григорович,

аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури;

Фунтиков Володимир Олександрович,

аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури;

науковий керівник: Чуприна Христина Миколаївна,

доктор економічних наук, професор

Київського національного університету будівництва і архітектури

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ КОНЦЕПЦІЙ І ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ГРУНТІ НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Сучасне будівельне підприємство функціонує в умовах динамічної економіки та високих вимог до ефективності управління. Модернізація управлінських концепцій передбачає оновлення стратегій, адаптацію організаційних структур та оптимізацію процесів управління. Такий підхід дозволяє забезпечити гнучкість підприємства, підвищити продуктивність та ефективність ресурсного забезпечення [4].

Водночас цифрова трансформація виступає імперативом інноваційного розвитку бізнес-структур будівництва. Впровадження цифрових технологій у планування, моніторинг та контроль дозволяє підвищити прозорість процесів, зменшити ризики та прискорити прийняття управлінських рішень [3].

На ґрунті освітнього процесу та практичних підходів управління формування управлінських рішень базується на інтеграції освітніх компонентів та наукового плану роботи. Це забезпечує комплексну підготовку фахівців, поєднує практичні методи управління з теоретичними знаннями та сприяє розвитку компетентностей персоналу [5].

Поєднання модернізації управлінських концепцій та цифрової трансформації на ґрунті освітнього процесу та практичних підходів управління створює ефективну систему управління, яка дозволяє будівельним

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net